

# OBSAH

|                                                                           |           |
|---------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Předmluva</b> . . . . .                                                | <b>7</b>  |
| <b>Matematický aparát</b> . . . . .                                       | <b>8</b>  |
| <b>1. Společenská věda ekonomie</b> . . . . .                             | <b>12</b> |
| 1.1 Základní ekonomické otázky . . . . .                                  | 13        |
| 1.2 Vztah ekonomie k jiným vědám . . . . .                                | 14        |
| <b>2. Výrobní faktory</b> . . . . .                                       | <b>16</b> |
| 2.1 Práce . . . . .                                                       | 16        |
| 2.2 Půda . . . . .                                                        | 17        |
| 2.3 Kapitál . . . . .                                                     | 18        |
| <b>3. Hranice výrobních možností</b> . . . . .                            | <b>20</b> |
| <b>4. Trh a hlavní prvky tržního mechanismu</b> . . . . .                 | <b>26</b> |
| 4.1 Nedokonalosti trhu a jejich eliminace . . . . .                       | 28        |
| 4.2 Úloha státu v tržní ekonomice . . . . .                               | 29        |
| 4.3 Typy trhů . . . . .                                                   | 31        |
| 4.4 Subjekty a schéma trhu . . . . .                                      | 32        |
| 4.5 Poptávka . . . . .                                                    | 34        |
| 4.5.1 Důchodový a substituční efekt . . . . .                             | 35        |
| 4.5.2 Determinanty poptávky . . . . .                                     | 36        |
| 4.6 Nabídka . . . . .                                                     | 39        |
| 4.6.1 Determinanty nabídky . . . . .                                      | 41        |
| <b>5. Poptávková a nabídková elasticita</b> . . . . .                     | <b>45</b> |
| 5.1 Poptávková pružnost . . . . .                                         | 45        |
| 5.1.1 Cenová elasticita poptávky . . . . .                                | 45        |
| 5.1.2 Křížová elasticita poptávky . . . . .                               | 50        |
| 5.1.3 Důchodová elasticita poptávky . . . . .                             | 51        |
| 5.2 Nabídková pružnost . . . . .                                          | 51        |
| <b>6. Tržní rovnováha a rovnovážná cena</b> . . . . .                     | <b>54</b> |
| 6.1 Přebytek poptávajících a nabízejících . . . . .                       | 56        |
| 6.2 Změny rovnovážné ceny a množství<br>v důsledku tržních změn . . . . . | 58        |

|            |                                                                                     |           |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 6.2.1      | Rovnováha na trhu při změně poptávky . . . . .                                      | 59        |
| 6.2.2      | Rovnováha na trhu při změně nabídky . . . . .                                       | 60        |
| 6.2.3      | Časový faktor a jeho vliv na tržní rovnováhu . . . . .                              | 61        |
| 6.2.4      | Současné změny poptávky a nabídky . . . . .                                         | 64        |
| 6.3        | Cena v tržním prostředí . . . . .                                                   | 66        |
| <b>7.</b>  | <b>Celková a mezní užitečnost ekonomických statků . . . . .</b>                     | <b>69</b> |
| 7.1        | Celkový užitek . . . . .                                                            | 69        |
| 7.2        | Mezní užitek . . . . .                                                              | 71        |
| 7.2.1      | Paradox vody a diamantu . . . . .                                                   | 72        |
| 7.2.2      | Odvození individuální křivky poptávky<br>v kardinalistickém pojetí . . . . .        | 73        |
| 7.2.3      | Zákon rovnosti mezního užitku ve vztahu k cenám<br>a optimum spotřebitele . . . . . | 74        |
| 7.3        | Indiferenční analýza . . . . .                                                      | 74        |
| 7.3.1      | Indiferenční křivka . . . . .                                                       | 75        |
| 7.3.2      | Mezní míra substituce . . . . .                                                     | 76        |
| 7.3.3      | Mapa indiferenčních křivek . . . . .                                                | 78        |
| 7.3.4      | Mapy indiferenčních křivek ve vztahu k typu zboží . . . . .                         | 79        |
| <b>8.</b>  | <b>Linie rozpočtového omezení a rovnováha spotřebitele . . . . .</b>                | <b>83</b> |
| 8.1        | Změny linie rozpočtového omezení . . . . .                                          | 84        |
| 8.2        | Grafický rozbor rovnováhy spotřebitele . . . . .                                    | 87        |
| 8.3        | Matematický rozbor rovnováhy spotřebitele . . . . .                                 | 87        |
| 8.4        | Odvození individuální křivky poptávky<br>v ordinalistickém pojetí . . . . .         | 89        |
| <b>9.</b>  | <b>Konkurence a její formy . . . . .</b>                                            | <b>93</b> |
| 9.1        | Dokonalá konkurence . . . . .                                                       | 96        |
| 9.2        | Nedokonalá konkurence . . . . .                                                     | 96        |
| <b>10.</b> | <b>Mikroekonomická analýza produkce firem . . . . .</b>                             | <b>99</b> |
| 10.1       | Výroba v krátkém období . . . . .                                                   | 100       |
| 10.2       | Výroba v dlouhém období . . . . .                                                   | 103       |
| 10.2.1     | Izokvanty a mezní míra technické substituce . . . . .                               | 103       |
| 10.2.2     | Nákladové hledisko produkce v dlouhém období . . . . .                              | 106       |
| 10.2.3     | Optimalizace produkce v dlouhém období . . . . .                                    | 107       |

|                                                                   |            |
|-------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>11. Náklady, příjmy a ekonomický zisk podniku</b> . . . . .    | <b>109</b> |
| 11.1 Náklady a krátké období . . . . .                            | 109        |
| 11.2 Náklady a dlouhé období . . . . .                            | 112        |
| 11.3 Příjmy podniku . . . . .                                     | 113        |
| 11.4 Ekonomický zisk podniku . . . . .                            | 115        |
| <b>12. Rovnováha podniku</b> . . . . .                            | <b>119</b> |
| 12.1 Podnik v dokonalé konkurenci v krátkém období . . . . .      | 119        |
| 12.2 Podnik v dokonalé konkurenci v dlouhém období . . . . .      | 122        |
| 12.3 Podnik v nedokonalé konkurenci v krátkém období . . . . .    | 123        |
| 12.4 Podnik v nedokonalé konkurenci v dlouhém období . . . . .    | 125        |
| <b>13. Utváření rovnováhy na trhu výrobních faktorů</b> . . . . . | <b>128</b> |
| <b>14. Výkonnost ekonomiky na agregátní úrovni</b> . . . . .      | <b>133</b> |
| 14.1 Hrubý domácí produkt . . . . .                               | 133        |
| 14.2 Hrubý národní produkt . . . . .                              | 139        |
| 14.3 Národní důchod . . . . .                                     | 139        |
| <b>15. Teorie hospodářského cyklu</b> . . . . .                   | <b>142</b> |
| <b>16. Model ADAS</b> . . . . .                                   | <b>147</b> |
| 16.1 Agregátní poptávka . . . . .                                 | 147        |
| 16.2 Agregátní nabídka . . . . .                                  | 153        |
| 16.3 Rovnováha na agregátní úrovni . . . . .                      | 157        |
| <b>17. Platební bilance</b> . . . . .                             | <b>160</b> |
| <b>18. Nezaměstnanost</b> . . . . .                               | <b>163</b> |
| 18.1 Klasifikace nezaměstnanosti . . . . .                        | 164        |
| 18.2 Měření nezaměstnanosti . . . . .                             | 165        |
| 18.3 Důsledky nezaměstnanosti . . . . .                           | 166        |
| 18.4 Politika zaměstnanosti . . . . .                             | 167        |
| <b>19. Peníze</b> . . . . .                                       | <b>168</b> |
| 19.1 Bankovní soustava . . . . .                                  | 170        |
| 19.2 Peněžní trh . . . . .                                        | 173        |
| 19.2.1 Poptávka po penězích . . . . .                             | 173        |
| 19.2.2 Nabídka peněz . . . . .                                    | 175        |

|                                                           |            |
|-----------------------------------------------------------|------------|
| 19.3 Kvantitativní teorie peněz . . . . .                 | 176        |
| <b>20. Inlace . . . . .</b>                               | <b>178</b> |
| 20.1 Příčiny inflace . . . . .                            | 180        |
| 20.2 Inflační spirála . . . . .                           | 183        |
| 20.3 Dopady inflace do ekonomické reality . . . . .       | 183        |
| <b>21. Vnitřní a vnější měnová politika . . . . .</b>     | <b>186</b> |
| 21.1 Vnitřní měnová politika a její nástroje . . . . .    | 186        |
| 21.2 Vnější měnová politika . . . . .                     | 190        |
| 21.2.1 Devizové trhy a měnové kurzy . . . . .             | 190        |
| 21.2.2 Reálný měnový kurz . . . . .                       | 192        |
| 21.3 Režimy měnové politiky . . . . .                     | 193        |
| 21.4 Nastavení měnové politiky . . . . .                  | 194        |
| <b>22. Fiskální politika . . . . .</b>                    | <b>196</b> |
| 22.1 Nástroje fiskální politiky . . . . .                 | 197        |
| 22.1.1 Záměrná (diskrétní) politika . . . . .             | 198        |
| 22.1.2 Automaticky-stabilizační opatření . . . . .        | 200        |
| 22.2 Nastavení fiskální politiky . . . . .                | 200        |
| <b>23. Hospodářská politika a její účinnost . . . . .</b> | <b>202</b> |
| 23.1 Mezinárodní měnový fond a Světová banka . . . . .    | 203        |
| 23.2 Sféry hospodářské politiky . . . . .                 | 204        |
| 23.3 Cíle hospodářské politiky . . . . .                  | 206        |
| 23.4 Liberalismus vs. intervencionalismus . . . . .       | 207        |
| 23.5 Účinnost hospodářské politiky . . . . .              | 208        |
| 23.6 Hospodářská politika v modelu ADAS . . . . .         | 209        |
| 23.6.1 Fiskální politika v krátkém období . . . . .       | 210        |
| 23.6.2 Měnová politika v krátkém období . . . . .         | 211        |
| 23.6.3 Hospodářská politika v dlouhém období . . . . .    | 212        |
| 23.7 Phillipsova křivka . . . . .                         | 213        |
| <b>Použitá literatura . . . . .</b>                       | <b>217</b> |
| <b>Věcný rejstřík . . . . .</b>                           | <b>219</b> |